

SOPRONI
EGYETEM

ERDŐMÉRNÖKI
KAR

Az Erdőmérnöki Kar Tudományos Kiadványa

Szerkesztette: Czimber Kornél

Az Erdőmérnöki Kar Tudományos Kiadványa

Szerkesztette:
Czímber Kornél

SOPRONI EGYETEM KIADÓ

SOPRON, 2023

Az Erdőmérnöki Kar Tudományos Kiadványa

Felelős kiadó: **Prof. Dr. Fábián Attila**

a Soproni Egyetem rektora

A kiadványt szerkesztette:

Dr. Czimber Kornél

A kiadványban megjelent cikkeket lektorálták:

Dr. Bartha Dénes, Dr. Bazsó Tamás, Dr. Bidló András, Dr. Brolly Gábor,
Dr. Czimber Kornél, Dr. Czupy Imre, Dr. Csiszár Ágnes, Dr. Gribovszki Zoltán,
Dr. Herceg András, Dr. Hír János, Dr. Hofmann Tamás, Dr. Jánoska Ferenc,
Dr. Kalicz Péter, Kemenszky Péter, Dr. Korda Márton, Kóhalmy Tamás,
Dr. László Richárd, Dr. Major Tamás, Dr. Péterfalvi József,
Dr. Rétfalvi Tamás, Szakálosné Dr. Mátyás Katalin, Szalai Áron,
Dr. Tóth Viktória, Dr. Tuba Katalin, Varga Zoltán, Visiné Dr. Rajczi Eszter,
Dr. Winkler Dániel, Zagyvainé Dr. Kiss Katalin Anita

A kiadvány a Soproni Egyetem Erdőmérnöki Karának
tudományos publikációit tartalmazza.

Címlapon: Kőszegi-hegység, Kereszt-kút, fotót készítette: Dr. Czimber Kornél

Soproni Egyetem Kiadó

Sopron, 2023.

ISBN 978-963-334-496-5 (pdf)

<https://doi.org/10.35511/978-963-334-496-5>

Creative Commons licenc: BY-NC-SA 2.5

Az online verzió elérhetősége:

[https://emk.uni-sopron.hu/images/dekani_hivatal/Kiadvanyok/
KariPub2023.pdf](https://emk.uni-sopron.hu/images/dekani_hivatal/Kiadvanyok/KariPub2023.pdf)

Ajánlott hivatkozás:

Czimber K. (szerk.) (2023): Az Erdőmérnöki Kar
Tudományos Kiadványa 2023, Soproni Egyetem Kiadó, Sopron.

Tartalomjegyzék

Alnazeer A. M. Ahmed, Imre Czupy, Nagwa K. M. Salih: Indigenous Knowledge On Biomass Fuel Quality At Dry Lands Of Southern Darfur State, Sudan	6
Balázs Pál, Bidló András, Végh Péter, Horváth Adrienn: Erebe-szigetek Erdőrezervátum felszínborításának változása történeti térképek alapján	13
Balázs Pál, Horváth Adrienn, Végh Péter, Bidló András: Szabó-völgy Erdőrezervátum (Felsőszölnök) felszínborításának változása történeti térképek alapján	19
Balázs Pál, Horváth Adrienn, Végh Péter, Bidló András: Tóth-árok Erdőrezervátum (Fenyőfő) felszínborításának változása történeti térképek alapján	25
Bartha Dénes: A Magyarországon inváziós dendrotaxonok értékelése	31
Bidló András, Balázs Pál, Végh Péter, Horváth Adrienn: Egy Duna sziget talajának vizsgálata.....	36
Brolly Gábor: Távérzékeléssel előállított térbeli pontthalmazok átszámítása ETRS89 és HD72 vonatkozási rendszerek között.....	44
Brolly Gábor, Ferenczi Noémi, Mentés Mátyás: A Hidegvíz-völgyi hidro-meteorológiai mérőkert 3D modelljének elkészítése földi lézeres letapogatás adatai alapján.....	49
Czibula György: A hazai erdei turizmus keresleti és kínalmi oldalának elemzése a Covid-19 járványhullámok idején megnövekedett igények tükrében, soproni és Balaton-felvidéki példákon keresztül	54
Czupy Imre: Precíziós erdészet – a jövő útja	62
Csiszár Ágnes: Adventív növényfajok a Soproni-hegység lékjeiben.....	67
Dominkó Emese, Rétfalvi Tamás: Agrárerdészeti rendszerekből származó méz minták pollenanalízise.....	74
Elekne Fodor Veronika, Kerese András, Polgár András: A cséri hulladéklerakó monitoring rendszerének vizsgálata.....	80
Elekne Fodor Veronika, Rauch Richard, Polgár András: Sárvár környezetállapotának vizsgálata.....	87
Fehér Kristóf, Horváth Tamás: A Nelder-kísérlet 2021. évi felvételezése, növekedésének értékelése.....	94
Fejes Richárd, Zagyvai Gergely: Inváziós fafajok felmérése a fertődi Lés-erdőben	100
Gribovszki Zoltán, Gribovszki Katalin: Utánpótlódás és a napi talajvízszintingadozás...	106
Mohamed Hemida, Zeinab Hammad, Andrea Vityi: A Taungya rendszer hatása a szudáni száraz övezet gazdálkodóinak mezőgazdaságból származó jövedelmére.....	111
Hofmann Tamás, Albert Levente: Az összes polifenoltartalom magasság szerinti változása álgesztes és álgesztmentes bükkben (<i>fagus sylvatica</i> L.).....	116
Hofmann Tamás, Albert Levente, Visiné Rajczi Eszter: Erdészeti melléktermék mint antioxidáns forrás	120
Horváth Ida – Kessler Jenő: Ritka madárkarom lelet a Nógrád-megyei hasznosi vár-hegy közép-miocén lelőhelyről.....	127

Horváth Attila László: Keménylombos állományok harveszteres fakitermelésének időszükséglete.....	133
Horváth Tamás, Gál János: Szögszámláló mintavétel használata átmérőeloszlás becslésére erdőrezervátumokban.....	138
Jánoska Ferenc: Szent Imre herceg, a vadász, magyar és lengyel legendaköre.....	143
Janzsó Milán Gábor – Czimber Kornél – Végh Péter - Vágvölgyi Andrea_ Szelektív hulladékgyűjtési lehetőségek térbeli felmérése és elemzése a lakossági környezettudatosság fejlesztéséhez.....	150
Kalicz Péter, Csáki Péter, Zagyvainé Kiss Katalin Anita, Nevezi Csenge, Herceg András, Gribovszki Zoltán: A Hidegvíz-völgyi kutatási terület (Sopron) csapadékmérés feldolgozásának kérdései	156
Korda Márton: A nagytétényi Kakukk-hegy természetvédelmi célú botanikai felmérése	162
Kui Biborka Rozália: Természeti környezet fontossága a gyermekjog tükrében Magyarországon.....	170
Kulcsár Alexandra, Zagyvai Gergely_ Dolomitbányák spontán növényzetének elemzése szociális magatartás típusok segítségével a Vértes és a Gerecse térségében.....	178
Major Tamás, Szily Attila: Fakitermelési munkák kíméletességének értékelése a Mecsekerdő Zrt. területén.....	184
Budi Mulyana, Andrea Vityi, András Polgár: Energiafa vagy épületfa? Szimuláció a CO2FIX modellel	189
Péterfalvi József, Primusz Péter: Talajstabilizáció alapú pályaszerkezetek hatékony tervezése és építése	197
Porcsin Alexandra, Keserű Zsolt, Szakálosné Mátyás Katalin: Az akácméz termelésére ható időjárási tényezők	202
Rétfalvi-Szabó Piroska, Helena Hybská, Rétfalvi Tamás: A nyomelem adagolás hatásainak értékelése a metántermelésre és ökotoxikológiai tulajdonságokra a cukorrépa préselt szelet anaerob fermentációjában.....	208
Schmidt Dávid: Adatok Táplánszentkereszt (Vas megye) gombavilágához I.....	213
Jóna Zoltán, Schmidt Dávid: A méhbangó (<i>Ophrys apifera</i> Huds.) állománydinamikai vizsgálata a Pannonhalmi-dombságban.....	219
Szalai Áron, Király Géza: A Soproni-hegyvidék erdőállományának elemzése hiperspektrális felvétel alapján.....	223
Tuboly Krisztián István, Fera Gábor, Szépligeti Mátyás, Csiszár Ágnes: A fehér akác (<i>Robinia pseudoacacia</i> L.) injektálásos visszaszorításának vizsgálata a szőcei lápréttel határos erdőrészekben.....	232
Vágó Sára, Tari Tamás: Alsó állkapocs mérésen és pontozásán alapuló korbecslési módszerek alkalmazhatóságának vizsgálata gímszarvas (<i>Cervus ELAPHUS</i>) esetében	237
Vágvölgyi Andrea, Takács Krisztián: Cséri hulladéklerakó optikai válogatóművének bemutatása	245
Vágvölgyi Andrea, Szűcs Zsolt: Háztartási szerves hulladék házi komposztálási kísérletének bemutatása	252

Varga Rita, Horváth Tamás: Erdőpedagógia és kommunikáció megjelenése az erdész gyakorlatban	258
Visiné Rajczi Eszter, Martina Vršanská, Nikola Schlosserová, Stanislava Voběrková, Hofmann Tamás: Lucfenyő (<i>Picea Abies</i> (L.) H. Karst.) És Kanadai Hemlokfenyő (<i>Tsuga Canadensis</i> (L.) Carrière) Toboz Extraktumainak antioxidáns és Antibakteriális Hatása	264
Volford Anna, Andrési Dániel, Vadász Csaba, Tóth Viktória: A fekvő holtfa mennyiségi és minőségi meghatározása különböző kezelésű erdőterületeken a Kiskunságban	269
Winkler Dániel, Novák Eszter: Idegenhonos fafajú és természetserű erdők összehasonlító talajfaunisztikai vizsgálata a Soproni-hegységben.....	276

A HAZAI ERDEI TURIZMUS KERESLETI ÉS KÍNÁLATI OLDALÁNAK ELEMZÉSE A COVID-19 JÁRVÁNYHULLÁMOK IDEJÉN MEGNÖVEKEDETT IGÉNYEK TÜKRÉBEN, SOPRONI ÉS BALATON-FELVIDÉKI PÉLDÁKON KERESZTÜL

Analysis of the demand and supply side of domestic forest tourism sector in the light of the increased demands during the COVID-19 epidemic waves, in Sopron and Balaton Uplands

CZIBULA GYÖRGY

Soproni Egyetem, Erdő- és Természeti Erőforrás-gazdálkodási Intézet
czibula.gyorgy@phd.uni-sopron.hu

Kivonat

A társadalomban megfigyelhető változásoknak és az állami erdőgazdaságok tudatos közjóléti fejlesztéseinek köszönhetően az erdei turizmus hazánkban az elmúlt 10 évben töretlen fejlődésben van. A tendenciát tovább erősítette a COVID-19 járvány, amely egyrészt a határlezárások miatt a belföldi turizmus (és benne az erdőhöz kötődő turizmus) eddig nem látott erősödését hozta magával, másrészt a járvány rávilágított az egészséges életmód szerepére, így azok is rendszeres természetjáróvá váltak, akik eddig csak keveset jártak az erdőbe. Cikkünkben az erdei turizmus erdőgazdálkodói (kínálati) és látogatói (keresleti) oldalát mutatjuk be, továbbá helyzetelemzést kívánunk adni soproni és Balaton-felvidéki példákra keresztül a területen mért látogatói adatok, turisztikai fejlesztések, valamint erdészeti közjóléti tevékenységek bemutatásával.

Abstract

Thanks to the changes that can be observed in society and the conscious public welfare developments of the state forestry companies, forest tourism in Hungary has been developing continuously in the past 10 years. The trend was further strengthened by the COVID-19 epidemic, which on the one hand brought an unprecedented increase in domestic tourism (particularly in forest tourism) due to border closures, and on the other hand, in the spirit of striving for a healthy lifestyle, even those who had rarely visited the forest until now became regular hikers. In our article, we present the forest management (supply) and visitor (demand) side of forest tourism. We also want to provide an analysis of examples from Sopron and Balaton Uplands, by presenting the number of visitors, the latest developments and the forestry public welfare actions carried out in the field.

Bevezetés

Az erdőhöz kötődő turizmus meghatározása során alapvetően két, egyébként egymást is részben átfedő turisztikai ágazat tekinthető kiindulási pontnak. Az egyik az ökoturizmus, melyre nehéz egységesen alkalmazható meghatározást találni. Számunkra talán a legfontosabb jellemzők, hogy magában foglalja mindazon turizmusformákat, amelyek során a fő motiváció a természet megfigyelése, védelme, illetve a természeti területek hagyományos kultúrájának tanulmányozása, továbbá az, hogy kis csoportokban zajlik és tartalmaz oktatási elemeket (MAGYAR ZS. - SÜLYÖK J., 2014). A másik kiindulási pont az aktív turizmus, amely szintén egy gyűjtőfogalom. Az aktív turizmus olyan turizmusforma, amely esetében a turista utazásának motivációja valamilyen fizikai aktivitást igénylő szabadidős vagy sporttevékenység gyakorlása. Az aktív turizmus fogalmkörébe tartozik többek között a természetjárás, a kerékpáros turizmus, a vízi turizmus, a lovas turizmus, de a Magyar Turizmus Zrt. aktív turisztikai termékei közé sorolja a kaland- és extrém turizmus területét is (MAGYAR TURIZMUS

ZRT. (2014.). MICHALKÓ G. (2011) szerint „az aktív turizmus olyan utazási forma, amelynek során a turista a hétköznapitól eltérő, intenzív mozgást végez, miközben valamilyen árut, vagy szolgáltatást is vásárol.”

A szerzők egyetértenek abban, hogy Magyarország kiváló adottságokkal rendelkezik az ökoturizmus terén, azonban adottságaink kihasználása még koránt sem teljes körű. Az ökoturizmusban résztvevők legfőbb motivációja a táj és a természet tanulmányozása, megfigyelése, a felkeresett desztináció helyi kultúrájának megismerése. Napjainkban azonban egyre inkább előtérbe kerül az élményszerzés, új helyek felfedezésének igénye is (BALOG V. - GEVICH-SZENDRŐDI N., 2013). Az aktív turizmus helyzete azonban más, hiszen annak fentiek szerinti felosztása inkább tevékenységalapú, és az utóbbi években tapasztalt magyarországi reneszánsza egybeesik az egészséges életmódra való törekvéssel. Az aktív turizmus számos ponton kapcsolódik, ill. kapcsolható az ökoturizmushoz, a természetjáró turizmus fenntartható formájához, melynek során a turista fő motivációja a természet megfigyelése és megbecsülése (MTÜ., 2017.). Az egyik kapcsolódási pont éppen az erdő, hiszen az erdőhöz kötődő turizmus éppúgy létrejöhet az aktív turizmusban való részvétel attitűdjével, mint az ökoturizmusban való elköteleződéssel. A hazai szakirodalomban a leginkább elfogadott, ám meglehetősen sarkos megfogalmazás szerint az erdei turizmus a természetjáró turizmusnak az a válfaja, amely belterületi túraútvonalak, turistautak kivételével az ingatlan-nyilvántartásban erdő művelési ágban nyilvántartott területen a természeti javak ingyenes igénybevétele, illetve ellenértékes hasznosítására épül, turistautak külterületi szakaszai, tanösvények és a természet megfigyelésére alkalmas létesítmények kialakításával, karbantartásával, fejlesztésével (VM, 2012.). Külföldi szerzők korábbi anyagai szerint az erdei turizmus a fenntartható erdőgazdálkodás elvéből az értékalapú szemlélet mentén vezethető le (X. FONT – J. TRIBE, 2000), viszont mára lényegesen leegyszerűsítették, egyben tágították a fogalmat: az erdőhöz kötődő turizmus az erdei környezetben történő tevékenységek és attrakciók összességét jelenti (BACHINGER, M., 2022).

Anyag és módszer

A természetjárás, azon belül az erdőjárás növekvő népszerűségét a 2020. és 2021. évi COVID járványhullámok felerősítették. Legnagyobb mértékben az úgynevezett egynapos, zömében a nagyvárosokhoz közeli desztinációk látogatottsága, és így terhelése nőtt meg (BENKHARD, 2021). A konkrét mérések adataiból kiindulva, 2021-ben a Pilisi Parkerdő Zrt. területén 32 millió látogatói napot kalkuláltak (PILISI PARKERDŐ ZRT., 2020). A kirívóan magas szám természetesen a főváros közelségének köszönhető, de a számított adat képet adhat az országos helyzetről. Empirikus módszerekkel történő, közelítő becslést adva elmondható, hogy az országban évente 60-70 millió közelire tehető az erdei látogatói napok száma (saját becslés), ami tehát azt jelenti, hogy minden magyar állampolgárra átlagosan 6-7 látogatói nap jut a magyar erdőkben. Ez az adat fenntartással kezelendő, hiszen a rendszeres erdőjárók adják a látogatói napok számának zömét. Mindezekből következik, hogy az erdei turizmus területén az egyik talán legnehezebb kérdés az, hogy vajon pontosan hányan is vannak azok, akik az erdei turizmusban részt vesznek?

A Központi Statisztikai Hivatal az erdei turizmus keresleti oldalát közvetlenül nem méri. Ehhez legközelebb a szórakozás, pihenés, városnézés, természetjárás kategória áll, ezért ezen adatok szolgálnak a keresletelemzés alapjául. A természetjárók nehezen megszámlálható, szinte láthatatlan résztvevői a turizmusnak, mert tevékenységükből adódóan nagy részük nem regisztrálható, a hivatalos statisztikai adatgyűjtés körén is kívül esnek, így a rendszer számára láthatatlanok maradnak. A kirándulók közül sokan nem mennek be a bemutatóhelyekre, emellett kevés, a forgalom mérésére alkalmas szolgáltatást vesznek

igénybe. Például gyakran elmennek túrázni, de nem használnak tömegközlekedési eszközöket, vagy nem ülnek be minden alkalommal étterembe, büfébe. A pontos felmérést nehezíti, hogy a területen való tartózkodás időtartama többnyire nem haladja meg a 24 órát, így szálláshelyet sem vesznek igénybe, ezért a természetjárók regisztrálására nem marad más „technika”, mint a helyszínen végzett számlálás és kérdőívezés, amely felettébb humánerőforrás- és időigényes munka, de még mindig ez a módszer adja a legmegbízhatóbb adatokat (JOÓ, 2020).

A nemzeti park igazgatóságok éves jelentései az erdei turizmus keresleti oldalának elemzésére alkalmas adatokat is tartalmaznak. A Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság területét 2017-ben meglátogatók közül 62,3% végzett erdei sétát vagy túrázott erdőben. A szolgáltatások közül tanösvényeket, látogatóközpontokat az ide érkezők 48,3%-a vett igénybe, és 34,6% vett részt szakvezetési programon (BFNPI, 2018. alapján saját számítás).

A kilátókon elhelyezett automata látogatószámlálók adatainak elemzése révén közelebbi képet kaphatunk a kirándulók számáról és eloszlásáról az egyes időszakokban. Az adatok azért értékesek, mert közvetlenül az erdőterületen létrejövő, más eszközökkel nehezen mérhető, valóban az erdei turizmus körébe tartozó látogatói mozgást regisztrálnak. A Bakonyerdő Zrt. működési területén 6 kilátóban került elhelyezésre látogatószámláló eszköz. A hat közül három (Őrtorony-kilátó, Tihany; Batsányi-kilátó, Balatongyörök, Óvár-kilátó, Szigliget) eszközei működtek folyamatosan már a járványhullámok idején, illetve azt követően is, így ezek adatai alkalmasak az összehasonlításra. Sajnos csak egyből, az Őrtorony-kilátóból állnak rendelkezésre a COVID-19 előtti (2019-es) összehasonlító adatok. Fontos megemlíteni, hogy a vizsgált kilátók látogathatósága a járványügyi vészhelyzeti időszakok alatt is biztosított volt, fizikai lezárások nem történtek a kilátókon.

A nehezen mérhető keresleti oldallal szemben áll az erdei turizmus kínálati oldala, mely összetettségéből fakadóan megint csak nehezen foglalható össze. A szolgáltatók között vannak állami szereplők (nemzeti park igazgatóságok, állami erdőgazdaságok), önkormányzatok, turisztikai vállalkozások és még adott esetben civil szervezetek is. Kiemelve a felsorolásból az állami szektort, elmondható, hogy az elmúlt években számos, az állami erdészeti részvénytársaságokhoz köthető fejlesztés valósult meg az erdei turizmus területén. A 2010-ben elindított közjóléti programok, az Országos Kékkör felújításában való részvétel és a Téry Ödön Nemzeti Turistaház-fejlesztési Program fejlesztésein túl a 2022-ben zárult VEKOP és GINOP operatív programok is hozzájárultak a kínálati oldal bővüléséhez (1. táblázat). A pályázók az operatív programok projektjeiben a Magyar Természetjáró Szövetség, a konzorciumi partnerek pedig a területen lévő állami erdőgazdasági Zrt-k. és a Magyar Turisztikai Ügynökség voltak (CZIBULA GY. – SÁRKÖZY Á. 2021.).

1. táblázat: GINOP és VEKOP finanszírozású projektek az állami erdőgazdasági Zrt.-knél

Projekt azonosító száma	Projekt megnevezése	Projekt költségvetésének összege (MFt)	Támogatás (MFt)
VEKOP-4.1.1-15-2017-00006	„Gyalogszerrel felfedezni a Börzsöny turisztikai termékkínálatát”	432,65	356,95
VEKOP-4.1.1-15-2017-00007	„Gyalogszerrel felfedezni a Budapest környéki hegységek és a Gödöllői-dombság turisztikai termékkínálatát”	1137,59	1078,97
GINOP-7.1.2-15-2017-00017	“Gyalogszerrel felfedezni Észak-Magyarország turisztikai termékkínálatát”	471,05	469,35
GINOP-7.1.2-15-2017-00018	“Somogy bejárható varázsa”	215,28	215,28
GINOP-7.1.2-15-2017-00019	“Lépésekre a Dunakanyartól”	418,41	416,25
GINOP-7.1.2-15-2017-00020	“Alpokaljai kalandozás a Sopron-Fertő térségében”	461,73	461,73
GINOP-7.1.2-15-2017-00021	“Bakancsos barangolás Bakonytól a Balatonig”	430,78	430,78
Összesen		3567,49	3429,31

forrás: MAGYAR TERMÉSZETJÁRÓ SZÖVETSÉG (2021).

Eredmények

Bármilyen turisztikai termék fejlesztése során manapság a termék megvásárlása, igénybevétele kapcsán a turizmusban résztvevők oldalán keletkezett élmények az elsődlegesek. 2022. októberében a Pilisben végzett kérdőíves felmérések eredményei azt mutatják, hogy erdei turizmusban résztvevők döntő többsége a tartózkodása során az erdő csendjét, az erdei tájkép szépségét, továbbá a világ zajától való az elvonulás lehetőségét, a természetben töltött szabadidő élményét nevezte meg elsődleges indítatásként. Az elért eredményeket alátámasztják a Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030. - Turizmus 2.0 című dokumentumban lefektetett, alábbi stratégiai célok elérése is (MTÜ 2017):

- 1) hazánk kulturális és természeti kincseire épülő minőségi élménykínálat fejlesztése
- 2) egészségtudatos életmódra nevelés
- 3) természeti és kulturális értékek ökoturisztikai szemléletű társadalmi-gazdasági hasznosításának fejlesztése

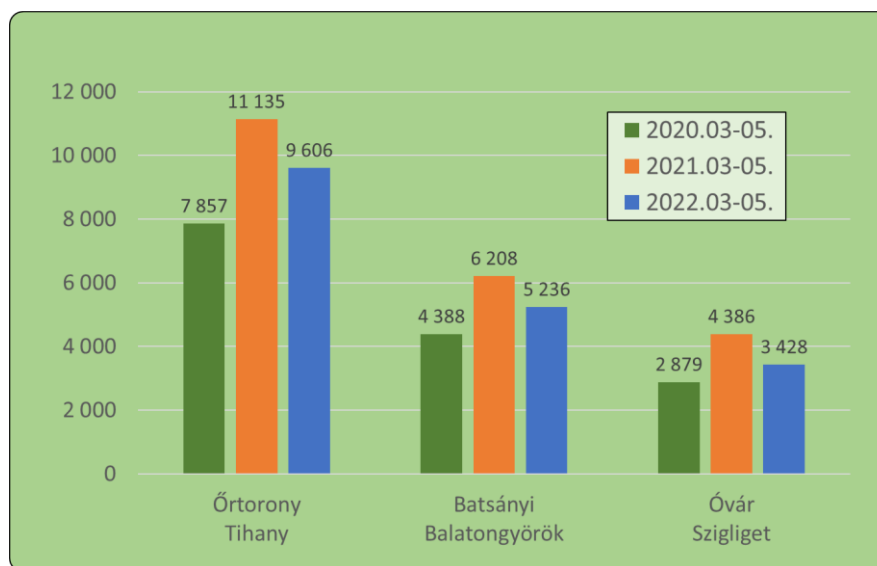
A célok elérésének eszközei:

- 1) aktív szabadidős tevékenységek népszerűsítése
- 2) aktív szabadidős tevékenységek integrált kapcsolatrendszerének kialakítása
- 3) a természetjárás különböző formáinak fejlesztése

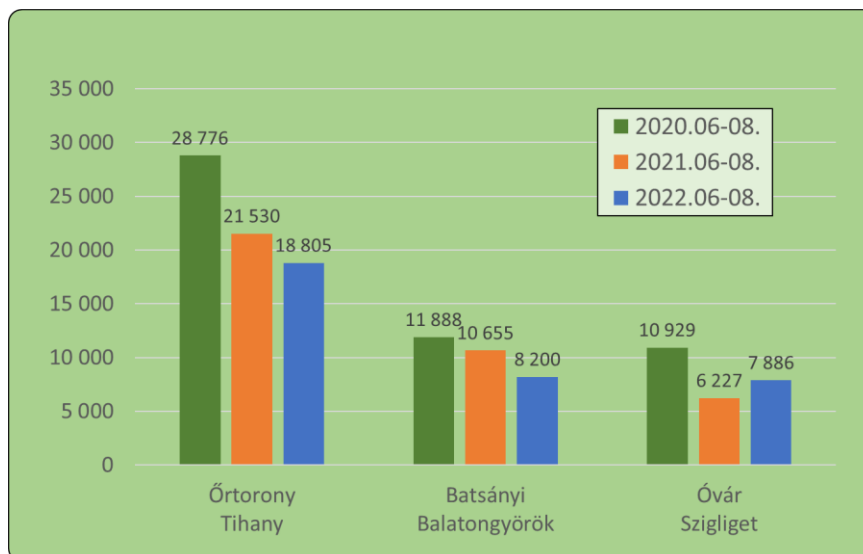
Az 1. táblázatban felsorolt fejlesztések közül az „Alpokaljai kalandozás a Sopron-Fertő térségében” című projektben megvalósult soproni Erdő Háza Ökoturisztikai Látogatóközpont és Vadaspark 2021. augusztus elején, tehát éppen a COVID-19 járványhullámok le-

csengése után nyitotta meg kapuit. Ennélfogva a létesítmény a járványhullámok erdei turizmust élénkítő, a későbbiekben is megmaradó hatásait ki tudta használni. A fejlesztési eredményeit vizsgálva elmondható, hogy új turisztikai attrakció jött létre, mely a családokra való figyelemmel lett kiépítve, továbbá a turisztikai szolgáltatások minőségi fejlesztése a tájhoz méltó, abba illő, annak hagyományait felkaroló, megjelenítő módon történt meg. A projekt során elkészített megvalósíthatósági tanulmány meglepő eredményeket hozott. A tanulmány és rávilágított arra, hogy a Sopron-Fertő turisztikai térségben, amely egyébként a turisztikai térségek fejlesztésének állami feladatairól 2016. évi CLVI. törvény alapján kiemelt turisztikai térség, kevés az ökoturisztikai attrakció, kevés a családbarát szolgáltatás és kevés az interaktív kiállítás. Ennek fényében a várakozásoknak megfelelő eredmény, hogy a létesítmény látogatóinak száma a megnyitást követő első 4 hónapban (2021. augusztus 1. és november 30. között) megközelítette a 20.000 főt (CZIBULA GY. - SÁRKÖZY Á. 2021.). A látogatói adatokat ez esetben nincs lehetőségünk összevetni a COVID-19 előtti adatokkal, hiszen a látogatóközpont a második és a harmadik járványhullám között nyílt meg.

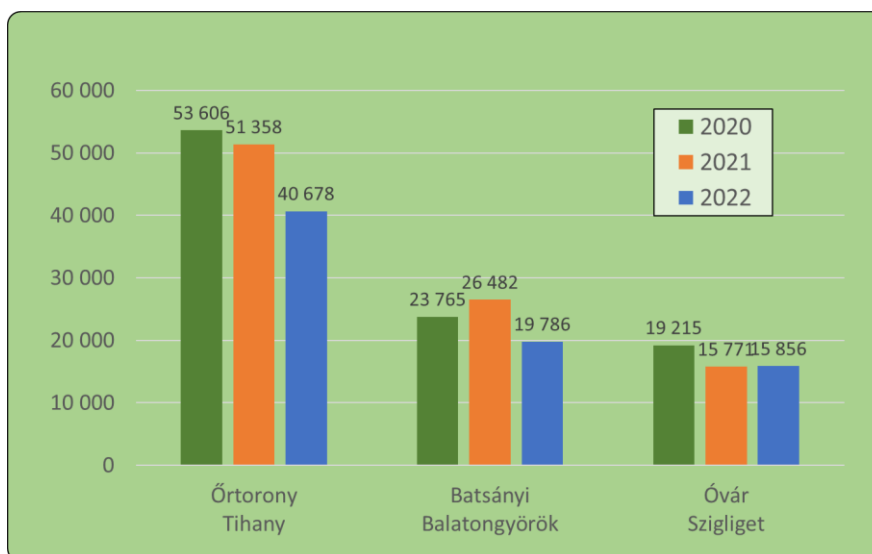
A kilátók látogatói adatai közül összegyűjtöttük három év (2020., 2021., 2022.) tavaszi (1. ábra), nyári (2. ábra), valamint egész éves (3. ábra) látogatószámait, majd összehasonlítottuk azokat. A járványügyi vészhelyzetek és az azok során bevezetett intézkedések természetesen kihatnak a látogatószámokra, ebből a szempontból az első vészhelyzeti időszak volt a legjelentősebb, mely során lakóhelyelhelyzárási tilalom is érvényben volt egy ideig.

1. ábra: A vizsgált három év tavaszi hónapjainak látogatószámai a kilátókon (fő). Forrás: a forestvisit.hu adatai alapján, saját szerkesztés.

2. ábra: A vizsgált három év nyári hónapjainak látogatószámai a kilátókon (fő). Forrás: a forestvisit.hu adatai alapján, saját szerkesztés.

3. ábra: A vizsgált három év teljes évi látogatószámai a kilátókon (fő). Forrás: a forestvisit.hu adatai alapján, saját szerkesztés.

A 2020. év egészére nézve elmondható, hogy a COVID-19 járványhullámok alatt, az elmaradó külföldi és a csak egy napra érkező belföldi vendégek miatt, a turizmusban résztvevők száma általánosságban kb. a felére csökkent. Az aktív turizmus körébe tartozó erdei turizmus területén viszont mást tapasztaltunk. 2020-ban a kilátók látogatói adatai alapján, az első járványügyi vészhelyzet idejére eső tavaszi hónapokban itt is visszaesés volt tapasztalható: ekkor volt a legkevesebb látogató a többi évhez képest. Ugyanakkor a látogatók nyári hónapokra eső, valamint éves összlétszáma egy kivétellel (Batsányi kilátó) 2020-ban volt a legmagasabb. Ezt követően, a három kilátó 2021. évi összesített látogatószámai alig észrevehetően (3,1 %-kal), a 2022. évé pedig jelentősen (21 %-kal) maradtak el a 2020-as adatoktól.

Következtetések

Az előző fejezetben leírt, az erdei turizmus területén mért eredményeken túl az Erdő Háza Ökoturisztikai Látogatóközpont és Vadaspark a megvalósítására létrejött konzorcium jellegéből következően, a TAEG Zrt. erdei iskolájának új központjává is vált. 2021. szeptembertől a Soproni Egyetem és a TAEG Zrt. közös céljainak megfelelően a létesítmény a négy kar hallgatóinak nyújt gyakorlati oktatási lehetőséget és helyszínt számos tantárgy keretein belül. Ezen alkalmak valódi gyakorlati tudást és élményt nyújtanak a hallgatók számára, melyet a későbbiekben bővíteni és kamatoztatni tudnak. A TAEG Zrt. további célja, hogy a jelenleginél is több hallgatót és tantárgy gyakorlatát fogadja az Erdő Háza, ezzel kihasználva a komplexum nyújtott lehetőségeket és gyarapítva az erdőgazdaság kiemelt fontosságú oktatási tevékenységeinek körét. Emiatt az itt mért látogatói adatok kevésbé használhatók kifejezetten az erdei turizmus trendjeinek jellemzésére, illetve a COVID-19 okozta alakulására, már csak azért sem, mert a komplexum az első járványhullám idején még kivétel nélkül alatt volt.

A Balaton-felvidéki kilátók látogatói adatait elemezve a 2020. évre meglepő kettősség volt jellemző. A vizsgált három év közül a leglátogatottabbnak számító nyári hónapokban és összességében is, 2020-ban volt a legtöbb látogató, ugyanakkor a tavaszi hónapokban (azaz év járványügyi vészhelyzetre eső részén) ebben az évben volt a legkevesebb látogató. Ennek oka egyértelműen a lakóhelyelhagyási tilalom időleges bevezetése volt. A látogatószámok COVID-19 első éve (2020.) alatt tapasztalható növekvő tendenciája már a következő évben megállt. 2021-ben alig észrevehetően, 2022-ben viszont erősen csökkentek a számok. A lehetséges magyarázatok az alábbiak lehetnek:

- 1) Az aktív turizmus új belépői nem maradtak rendszeres erdőjárók 2020. után.
- 2) A 2022-es év nagyobb részében már a legtöbb országba enyhébb korlátozással vagy korlátozás nélkül lehetett utazni, így a Covid miatt két éve halasztott külföldi utazásokra ekkor került sor, a belföldi nyaralások és egynapos erdei kirándulások rovására
- 3) A 2022-es év időjárási szélsőségei (meleg, aszály) elriasztotta az erdőlátogatókat

Az okok összetettek, a válaszok megtalálása további kutatást igényel, melyet a Bakony területén elvégzendő látogatószámlálásával összekötött kérdőívezés lebonyolításával igyekszünk megtalálni 2023-ban.

Köszönetnyilvánítás

Köszönöm az anyag összeállításában nyújtott segítségét Patocskai-Lunk Eszternek, Jagicza Attilának és Stubán Zoltánnak, amiért a Bakonyerdő Zrt. területén, a kilátókban elhelyezett látogatószámlálók adatait hozzáférhetővé tették számomra, továbbá az ezzel kapcsolatos kérdéseimre mindig készségesen válaszoltak. Köszönet illeti ezen kívül Rác Károlyt, aki a látogatószámlálókat telepítette, azok informatikai háttérét kialakította és folyamatosan gondozza. Köszönöm a TAEG Zrt.-nek az anyag összeállításához nyújtott adatszolgáltatását, rendelkezésre állását.

Irodalomjegyzék

- BALOG V. - GEVICH-SZENDRÓDI N. (2013.): Tanulmány az erdei turizmus fejlesztésére és az idegenforgalmi lehetőségek optimalizálására az Ipoly Erdő Zrt. működési területén. Nógrád Turisztikai Közhasznú Nonprofit Kft. (2013.).
- BENKHAARD B. (2021.): Túrázók a Pilis és a Visegrádi-hegység területén: a megközelítés problémája. TURIZMUS BULLETIN XXI. évfolyam 3.szám (2021): 5-13.
- BFNPI (2018.): Jelentés a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság 2017. évi tevékenységéről, Csopák (2018.): 112-113.

- CZIBULA GY. - SÁRKÖZY Á. (2021.): A soproni Erdő Háza Ökoturisztikai Látogatóközpont és Vadaspark létrejöttének háttere. Tanulmánykötet Mészáros Károly tiszteletére, Sopron (2021.): 147-156.
- JOÓ A. (2020.): Láthatatlan turisták nyomában (interjú). TURISTA MAGAZIN 2020. MÁRCIUSI SZÁM (2020.): 17-21.
- MAGYAR TERMÉSZETJÁRÓ SZÖVETSÉG (2021): Alpokajai kalandozás a Sopron-Fertő térségében. GINOP 7.1.2-15. Aktív turisztikai hálózatok infrastruktúrájának fejlesztése c. projektet lezáró dokumentáció.
- MAGYAR TURIZMUS ZRT. (2014.): Aktív Turizmus. Szakmai segédlet turisztikai partnereknek. (2014.). 21-22.
- MAGYAR ZS. - SULYOK J. (2014.): Az ökoturizmus helyzete Magyarországon. Turizmus bulletin XVI. évfolyam 2. szám (2014.): 14-23.
- MICHALKÓ G. (2011.): Turisztikai terméktervezés és fejlesztés. E-Turizmus. Komplex megközelítésű digitális tananyagfejlesztés a közgazdaságtudományi képzési terület turizmus alap- és mesterszakjaihoz. Pécsi Tudományegyetem (2011.).
- VM (2012.): A vidékfejlesztési miniszter az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a turisztikai tevékenységek ösztönzéséhez a LEADER Helyi Akciócsoportok közreműködésével 2012-től nyújtandó támogatások részletes feltételeiről szóló 52/2012. (VI. 8.) VM. Rendelete (2012.).
- X. FONT – J. TRIBE (2000.): *Forest tourism and recreation: case studies in environmental management*. CABI Publishing, Wallingford, 2000., pp. 292.

Internetes források:

- MTÜ (2017.): Magyar Turisztikai Ügynökség, Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030. - Turizmus 2.0. <https://mtu.gov.hu/cikkek/strategia> 2022. 10. 28-i letöltés.
- PILISI PARKERDŐ ZRT. (2020.): Idén csúcsot döntött a Pilisi Parkerdő látogatottsága. <https://park-erdo.hu/parkerdo/iden-csucsot-dontott-pilisi-parkerdo-latogatottsaga/> 2022. 10. 26-i letöltés.
- TURIZMUS.COM (2021.): 1,6 millió látogató a hazai nemzeti parkokban. <https://turizmus.com/deszti-naciok/16-millio-latogato-a-hazai-nemzeti-parkokban-1175089> 2022. 10. 28-i letöltés